

חוזר הביתה

המונה, השיטה של ספיר" הפך מקובל על הכל. הדוכסים הכלכליים שגידלו החלו עורקים למחנה ונבר-רבינוביץ, שוכחים מי גידלם וטיפחם. הוא עצמו הושמץ בפי כל, ואיש לא קם להגן עליו. לומר מלה בזכותו.

שיבתו של ספיר לישראל השבוע דמתה

דוכס הרכב

האי מטעם קונצרן כלל לתעשיות הרכב, בא ללוד לקבל את פניו של פינחס ספיר. רסקין היה בעבר מנהל לישכתו של ספיר, והוא חבר טוב של בנו של ספיר, עמוס.

דוכס התעשייה

יחודה גיל, מנכ"ל החברה למימון-תע" שיות, המלווה מאות מיליונים למיפעלי-תעשייה בישראל, היה אחד המעטים שי קיבלו את פני פינחס ספיר בשבוע ארצה.

לשיבתם של נפוליון מאלבה, או של בן גוריון משהרביבוקר, רק מתימעת ידעו כי אין זו סתם שיבה לארץ. הלוהב הגדול של אנשיו בעבר חשב כי דבר לא השתנה, וכימעט איש ממקבלי-פניו הקבועים לא בא הפעם ללוד. בין אלה שנעדרו היו כאלה שלא החמיצו זאת אף פעם אחת בשנים

האחרונות, ביניהם מזכיר מפלגת העבודה (הפעם מאיר זרמי, תמיד היה בא אהרון ילדון). מנכ"ל האוצר אברהם אגמון, ח"כ יוסף שרד, שר-האוצר יהושע רבינוביץ, הממונה על התקציבים אהרון גפני, מנכ"ל בנק טפחות משה מן, וראש עיריית כפר-סבא זאב גלר.

מחגע שובו של ספיר לארץ חזר להיות מה שהיה פעם: דינמו מהלך על שתיים. אנשים באו לביתו וישבו עימו עד תצות הליל, ופגישות עימו החלו נקבעות לשש בבוקר. המדיניות שלו פשוטה: קודם כל לארגן את הכוחות, לקרוא את הנאמנים לדגל, להכין הכל למאבק גלוי ראשון שיודיע לכל בצורה חד-משמעית, כי ספיר היה ונשאר בעל-הבית במפלגה ובמדינה, לשם כך הוא יישאר חצי שנה בארץ, יקדיש את זמנו לקמת חטיבת מפא"י מחדש.

ספיר יכול לסמוך על כך שתגוש, ברובו המכריע, יילך עמו. דוד קלדרון, זאב ויינר וגם יהושע רבינוביץ יצטרפו להת"י ייצב עם הגוש, לימין ספיר, בכל שעת-מיבחן. המשק ההסתדרותי הוא של ספיר בלבד, ונפשו, גם אישית וגם יוגית: יעקב לווינסון בבנק הפועלים, אפרים ריינר כמזכיר חברת-העובדים, שתלי בלומנטל בכור — כאשר לידם שיכון-עובדים, ת"י עושה, וכל שאר הממלכות. אפילו צבי רכטר, המנהל עתה מילחמת-קיום, נשבע לספיר אמונים ולא יבגוד בו.

ספיר יכול לבטוח גם בשליטי כוחות רבים במפלגתו. צבי גרשוני באיחוד הק"י בוצות והקייבוצים, אברהם זילברברג ו-אהרון אוזן במושבים, יוסי שרד בין הצעירים והאינטלקטואלים.

גם אישים שאין מאחריהם גייסות, כמו חיים בר-לב, יילכו עם ספיר במפלגה בכל מיבחן. המחנה המתנגד לו מתבסס בעיקר על סניף חיפה של יוסף אלמגור, שאותו ינסה ספיר להחליש בעזרת משה ורטמן ומשה שחל — וסניף ירושלים, הנשלט עליידי משה ברעם ובנו עוזי ברעם. מתנגדי ספיר במפלגת העבודה ימנו גם את ראש-הממשלה יצחק רבין, את נגיד בנק ישראל משה זנבר ואת השרים ברעם, רייב ודלון, ספיר סבור כי עופר יחזור אליו ברגע שיראה כי הכוח כולו בידי ספיר. צדוק ישמור על אי-פעורבות.

יריבים בטוחים

מן המוכן

ריבים בטוחים יהיו אנשי רפי" בי מפלגה, וכן פלג אחדות-העבודה בתור כה. יצחק בן-אהרון, אלון וגלילי מוכנים לטרוף זה את זה, אך כולם מתלכדים יחדיו כנגד ספיר, לעומת זאת תלך מפ"ם עם ספיר. מחוץ למפלגתו יוכל ספיר לסמוך על סיוע סמוי של "ע והמפד"ל.

וכך, כאשר סקר השבוע פנה ספיר את הגייסות, נראה המצב לא רע כלל. אומנם, מזכיר המפלגה מאיר זרמי מסרב לגלות שיתוף-פעולה, ואם הוא ימשיך בכך, לא יהיה מנוס מהתלתו. ספיר עלול להיבחר בקרוב לתפקיד יושב-ראש המפלגה, כי דוגמת גיזבר-הסוכנות אריה דולצ'ין שהוא יושב-ראש המפלגה הליברלית.

הוא יפעיל את בית-ברד, בראשות אבא אבן, כמרכז רעיוני יוגי, שיתן לו סיוע אידיאולוגי במאבק היוגני. כבר בימים הק"י רובים צפויים כמה מיבחנים קלים, אולם כוונתו של ספיר היא להופיע בריש-גליל עם הדגל היוגני: נסיגה תמורת שלום. ספיר גם מתכוון לצאת בהגנה היקפית על מעשיו בתחום הכלכלה. הוא אומנם לא ייצא להגן על השערותיו, אבל יתבע לא לשפוך את הילד יחד עם המים. שכן בצד המחדלים, רשם ספיר לזכותו גם מעשים כלשהם.

התייצבותו של ספיר בראש המחנה היוגני במפלגתו תשפיע השפעה ארוכת-טווח על הנעשה במדינה. רבין יצטרך להתחיל אם הוא הולך בתלם היוגני או בדרכי הליכוד.

העם

כולם מדברים

מכל המחלות הפוקרות את צמרת ישראל, אחת החמורות היא: הדברת

כולם דיברו ודיברו ודיברו.

בראש צעד הנשיא. הוא פירסם חוות-דעת שהתפרשה בעולם כולו כהודאה כי קיום ספצה אטומית ישראלית, וכאיום להשתמש בה בשעת-כוכו. ההכחשה, שי-באה מייד לאחר-מכן, אך הגבירה את ההד. הודעת הנשיא, הנציג רס-הדרג ביותר של ישראל ומדען בזכות עצמו, תרמה תרומה חשובה לערבים. היא נתנה תוקף מחודש לתביעתם לאספקת נשק מוחץ עוד יותר מברית-המועצות. היא חיזקה אגשים כמו חסנין הייכל ומועמר קדאפי, הטוענים מזמן כי על מדינות-הנפט הערי-ביות להשקיע את המיליארדים שלהם בייצור ספצה אטומית ערבית.

מדוע היה אפריים קציר צריך לעודד את העניין? רק הוא יודע. מאקיאולרי חדש. אדם המדבר מדי יום, אם יש ואם אין לו מה לומר, הוא יצחק רבין. לאחרונה נתקף במחלה זו בצורה חמורה ביותר.

בשבוע שעבר מסר כמה הודעות שגילו את עמדת ממשלתו לפרטי הפרטים — ובי צורה זו רוקנו מתוכן את נסיעת שר-החוץ שלו, יגאל אלון, לארצות-הברית. כי כל מה שאלון יכול היה לגלות בשיתות דלפול מסיות סודיות, כקלפים של מיקוח, כבר הונח עליידי רבין על השולחן מראש.

אבל לא די בכך. רבין גם גילה כרבים שיש לו מחשבה מאקיאולרית: להפריד בין קאהיר ודמשק, ולבודד בצורה זו את סוריה.

הדברים פורסמו ברחבי העולם הערבי, הגבירו מייד את הלחץ הסורי על מצריים לבל תחתום על הסדר נפרד, וגרמה לי-הכחשות מצריות נמרצות. מדוע היה יצחק רבין צריך לגרום לי-התפתחות זו? רק הוא יודע.

2 סטירות לחי. וכאשר כולם מדבר-רים, מדוע יש ותק מלך הדברנים, אבא אבן?

בימים האחרונים סטר על לחיו של אלון, בגלותו שהוא ואלון נפגשו עם המלך חוסיין. גילוי סוד זה (שהוכחש בשעתו נמרצות, כאשר נתגלה עליידי העולם הזה) חיבל בדיפלומטיה של אלון. את סטירת-הלחי העיקרית ייעד אבן לי-רבין. אבן נפגש עם הנרי קסינג'ר בארבע עיניים. לאחר מכן חרדע כתב הארץ, דן מרגלית, כי קסינג'ר אמר לאבן בשיחה זו שהוא מרוגז על פיטוטיו של רבין, שסיבכו את המצב. חוסיין מרגלית, בי-תמימות: כשנשאל על כך אבן, הוא סירב להגיב.

מאחר שמרגלית לא נכה בפגישת קי-סינג'ר-אבן, ואין להניח כי קסינג'ר גילה לו את הסוד — ברור כי יכול היה לבוא רק מפי אבן עצמו.

מדוע חיה אבא אבן צריך לתשמיע דברים אלה? הוא יודע — אך לא רק הוא. הוא רצה להתנקם באלון, שירש אותו ב-עודד-בחיים, וברבין, שסילק אותו מה-ממשלה.

ההסתדרות

המהפכה השקטה

הוועד הפועל של

ההסתדרות בא במקום

הכנסת במאבק

נגד השחיתות. מדוע?

הספסלים היו מלאים. העיתונאים ישבו ורדוים לכסאותיהם. הטלוויזיה צילמה. הי רדיו שידר. נציגי הסיעות דברו בלהט. הוועד-הפועל של ההסתדרות יצר בהרשת הקשרים בין צבי רכטר, מנכ"ל סולל בונה, והדוקטור טיבור רוננבאום. האם לפטר את רכטר, להשעותו לבקשו לצאת לחופשה, או להתמך לפסק ועדת-הביקורת? איך לנהל את החקירה? אילו מסקנות להסיק מן הפרשה לגבי ניהול חברת-העובדים אדירת-הממדים? מתח גבוה. עצם קיום הדיון, והעניין הציבורי שנתלווה אליו, העידו על תהליך שאירע בשנה האחרונה: הוועד הפועל

הפך מוסד חשוב. הוא דמה ל"מהפכה שקטה" שהפך את בנק הפועלים, כדבריו, לבנק מודרני חשוב.

במשך שנים התעלמה העיתונות כימעט כליל מן הוועד הפועל. התפרצויותיו של יצחק בן-אהרון עוררו מדי פעם תגובות, אך דיוניו של הגוף עצמו כימעט ולא משי-כו עניין. העניינים החשובים נחתכו בי-כנסת, ואילו בוועד הפועל טחנו מים, והוא נחשב לבית-אבות של פנסיונרים. כל זה השתנה עכשיו. כאשר נערך לפני חודש עימות בין הוועד-הפועל לבין יצחק רבין ויהושע רבינוביץ, בזנכות נציגים מועד-העובדים במיפעלים, היה המתח גבוה יותר מאשר בכל ישיבה של הכנסת, והעיתונות עקבה בדריכות אחרי כל מילה שנאמרה. השיבה על פרשת טיבור חיזקה את הרושם שדיוני הוועד הפועל הם עכשיו חשובים יותר מדיוני הכנסת.

מה גרם לשינוי זה? הקולות שנדרמו. ייתכן שאחת הסיבות נעוצה בירידתה של הכנסת כמוסד המסוגל לשמש פורום אמיתי לעימות בין דעות ולמילחמה בגידול-יפרא.

הרמה בכנסת התשיעית ירודה. בירת המילחמה בשחיתות, הכנסת שוב אינה קיימת. בשעה שפרשות-השחיתות הגדו-

מזכ"ל משל הקשבה ליריב

לות מסעירות את המדינה, נדם קול הי-כנסת, מילבד כמה תעלול-יפירסומת אי-שיים חסרי-משמעות.

בכנסת הקודמת החזיקו שתי סיעות קט-נות — סיעות העולם הזה והמרכז החופשי — מתח גבוה דווקא בזירה זו, כשהן מתחרות ביניהן בגילויי שחיתות (נתיבי נפט ועיסקי דיין של העולם הזה, אוטוקארט של המרכז החופשי, ועוד). אך סיעת חי-עולם הזה נעלמה מן הכנסת, ואילו המרכז החופשי נטמע בליכוד ומשתדל להתקרב אל השילטון.

הסיעות החדשות בכנסת לא ירשו את האדרת. סיעות שולמית אלוני ומוקד נתגלו כחסרות יכולת פרלמנטרית במאבקים מסוג זה, ורישומן אינו ניכר.

לעומת זאת קיבל הוועד-הפועל עירווי-דמ, ונצרה בו התחרות בין סיעות פעילות, ומובטח ששום פרשת-שחיתות לא תעבור בו בשקט.

זנכחות: 90%. ייתכן שיש לתהליך גם סיבות עמוקות יותר.

העניינים הסוציאליים והכלכליים עומדים עתה במרכז החיים הציבוריים, והוועד-הפועל מחזיק בשטח זה את היד על הדוי-פק, בעוד שהכנסת רחוקה מן הציבור. לעומת נוכחות ממוצעת של כ-10% בי-מליאת הכנסת, שחבריה מקבלים שכר. הי-נוכחות בוועד-הפועל, שאינה בשכר, מגיעה ל-90%.

לאפתת רבים נתגלה המזכ"ל החדש, ירוחם משל, כיושבר-אית. יעיל. לעומת הי-דיקטטורה הרועמת, רבת ההתפרצויות, של בן-אהרון, מנהל משל את הישיבות בדרכי-נועם, מוותר לא פעם ליריבים, ונותן לכל (המשך בעמוד 23)